

protože je na ni nahlíženo jako na časnou známku pokročilého žilního onemocnění. Důvodem této změny je více než pětinasobně vyšší riziko vzniku bércového vředu ve srovnání s počátečními stadii CHŽO C₀–C₃ (3).

Nová klasifikace zdůrazňuje, že **závažnost objektivních klinických známek v žádném případě nekoreluje se závažností subjektivních symptomů provázejících onemocnění**. Na to je třeba použít jiné skórovací a hodnotící nástroje, např. VCSS (4, 5).

2. Etiologická (E) klasifikace

V této kategorii revize neprovedla žádné změny, platí rozdělení z roku 2004, přinesla však upřesnění definic všech čtyř možných příčin vzniku CHŽO. To je podle našeho názoru největším přínosem revize. Na základě nejnovějších poznatků mnohem exaktněji vymezila různé příčiny žilních onemocnění. **Zejména se to týká extravenózních příčin, které vedou k poruše funkce žilně-svalové pumpy. Tato onemocnění, ačkoliv jsou velmi častá, jsou mnohdy v klinické praxi přehlížena a nedoceňována** (Tab. 3). Revize tak přispěla ke zlepšení diagnostiky a léčby, protože zjistit etiologii žilního onemocnění je velmi důležité pro:

- stanovení prognózy,
- léčbu (výběr léčebného postupu a vhodné léčebné metody),
- protože očekávatelné výsledky léčby jsou do značné míry ovlivněny etiologií.

CEAP klasifikace z roku 1995 rozlišovala tři subkategorie etiologické klasifikace CHŽO, revize z roku 2004 přidala čtvrtou:

- kongenitální etiologie (E_c);
- primární etiologie (E_p), postižení žilní stěny a chlopní z neznámé příčiny;
- sekundární etiologie (E_s), známé patologické příčiny – posttrombotické, posttraumatické, jiné (subkategorie byla v roce 2004 rozdělena na dvě skupiny: E_{si} – intravenózní a E_{se} – extravenózní)
- neznámá etiologie (E_n), nebyla identifikována žádná žilní příčina (6).

Nová revize etiologické dělení nemění, ale doplňuje informace ke všem jednotlivým podkategoriím, pro jejich upřesnění, jasnější a podrobnější popis.

Kongenitální etiologie (E_c) podle verze z let 1995 a 2004 odkazuje na vrozené poruchy, které mohou být zjevné již při narození nebo rozpoznány až později (1, 6). Tato definice nebyla úplná, proto ji nynější revize rozšiřuje. **Vrozená etiologie CHŽO zahrnuje jakékoliv žilní onemocnění rozpoznatelné při narození nebo později v raném dětství, většinou během prvního roku života. Nejčastěji se setkáváme s žilní agenezí, se žilními, arteriovenózními, žilně-kapilárními nebo komplexními malformacemi (např. Klippelův-Trénaunayův syndrom) a dalšími vrozenými stavy, které jsou provázené známkami a syndromy žilního onemocnění.**

Primární etiologie (E_p), se kterou se u CHŽO setkáváme nejčastěji, byla v roce 1995 definována: „bez kongenitální nebo zjištěné příčiny“ (1). CEAP klasifikace 2020 definici primární etiologie upřesňuje: **primární žilní onemocnění je degenerativní proces žilních chlopní a/nebo žilní stěny, který vede k oslabení žilních chlopní a/nebo žilní stěny a k dilataci žíly. Výsledkem je patologický reflux, který lze zobrazit**. Nenacházíme zde zjištění ani ztluštění žilní stěny, které jsou typické pro sekundární posttrombotický syndrom. Podle revidované CEAP klasifikace bychom neměli najít žádné další faktory, které by onemocnění klasifikovaly jako vrozené nebo sekundární.

Sekundární etiologie (E_s) v první edici CEAP klasifikace z roku 1995 popsána pouze jako posttraumatická, posttrombotická nebo jiná, byla v revizi z roku 2004 rozdělena na podskupiny intravenózních a extravenózních příčin bez bližší specifikace. Různé případy intravenózní a extravenózní patologie mají podobné klinické známky a symptomy. S ohledem na rozdílné zdravotní dopady odlišných sekundárních příčin a nutnost volby z neustále se rozvíjejících různých typů specifické léčby je dnes třeba více než kdy jindy přesně rozlišovat mezi těmito dvěma subkategoriemi.

Intravenózní sekundární příčiny CHŽO (E_{si}) jsou definovány jako jakékoliv onemocnění poškozující žilní chlopně a/nebo stěny. Extravenózní sekundární příčiny CHŽO (E_{se}) jsou jakákoliv onemocnění, která nepoškozují žilní chlopně a/nebo stěnu, ale při kterých se objevují symptomy spojené s lokální nebo celkovou poruchou žilní hemodynamiky (Tab. 3) (3, 9).

Tab. 3. Subkategorie sekundární etiologie (E_s) chronického žilního onemocnění

Intravenózní sekundární příčiny (E _{si})	Extravenózní sekundární příčiny (E _{se})
Hluboká žilní trombóza Traumatická AV píštěl Primární intravenózní sarkom Další změny uvnitř žilního lumen	Centrální žilní hypertenze <ul style="list-style-type: none"> ■ obezita ■ městnavá srdeční slabost ■ komprese dolní duté žíly ■ syndrom louskáčku ■ Mayův-Thurnerův syndrom (netrombotická komprese společné iliacké žíly) ■ pánevní kongesce ■ gravidita Zevní lokální komprese žíly <ul style="list-style-type: none"> ■ tumor v okolí žíly ■ lokální fibróza (retroperitoneální fibróza, Ormondova choroba) Porucha žilně-svalové pumpy <ul style="list-style-type: none"> ■ paraplegie ■ artritida ■ osteoartróza kolenních, talokrurálních a dalších kloubů DK (obecně jakékoliv kloubní onemocnění DK) ■ imobilita